

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/222/2020
Identifikačné číslo spisu:	8113208007
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8113208007.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne V. Y., bývajúcej v A., S. č. XX, zastúpenou JUDr. Lýdiou Farbakyovou, advokátkou, so sídlom v Prešove, Floriánova č. 12, proti žalovanému M. Y., bývajúcemu v A., S. č. XX, zastúpenému Advokátskou kanceláriou ROSOVÁ HUSOVSKÁ, s.r.o., so sídlom v Prešove, Weberova č. 2, IČO: 51 290 901, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Miroslava Rosová Husovská, MPH, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10C/76/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. januára 2020 sp. zn. 17Co/31/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom zo 6. novembra 2018 č. k. 10C/76/2013-334: I. prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXXX kat. úz. A., a to X-izbový byt č. X na ulici S. č. XX v A. na L.. poschodí bytového domu so súp. č. XXXX, ktorý je zapísaný na LV č. XXXXX kat. úz. A., podiel vo výške 64/3396 na spoločných častiach a zariadeniach domu a pozemku registra C č. parc. XXXX/XX, na ktorom je bytový dom postavený v hodnote 52.500 €; II. prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne hnutel'né veci bližšie špecifikované vo výroku tohto rozsudku v celkovej hodnote 2.280 eur; III. prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX kat. úz. T., a to novostavba rodinného domu bez súp. čísla, pozemok registra C č. parc. XXX/X, výmera 565 m², druh pozemku - orná pôda, pozemok parcely C č. parc. XXX/X výmera 3193 m², druh pozemku - orná pôda, pozemok parcely C č. parc. XXX/XX, výmera 134 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria a parcela registra E č. parc. XXX, výmera 114 m² druh pozemku - orná pôda, v hodnote 60.500 eur; IV. prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného hnutel'né veci bližšie špecifikované vo výroku tohto rozsudku v celkovej hodnote 4.350 eur; V. vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania; VI. rozhodol, že toto vyporiadanie je bez povinnosti vzájomného finančného vyporiadania v rámci

bezpodielového spoluvlastníctva manželov medzi stranami sporu.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na základe odvolania žalovaného rozsudkom z 28. januára 2020 sp. zn. 17Co/31/2019 v znení opravného uznesenia z 11. júna 2020 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že:

1/ určil, že do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu patrí:

a) X-izbový byt č. X na ul. S. č. XX v A. na X. poschodí bytového domu so súp. č. XXXX, zapísaný na LV č. XXXXX, k.ú. A. spolu s podielom vo výške 67/3395 na spoločných častiach a zariadeniach domu a pozemku parc. reg. C č. XXXXX/XX o výmere 564 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria pre k.ú. A., na ktorom je bytový dom postavený, v hodnote 52 500 eur (ďalej aj „X-izbový byt“),

b) novostavba rodinného domu bez súp. čísla, pozemok reg. C č. parc. XXX/X o výmere 565 m² - orná pôda, pozemok reg. C č. parc. XXX/X o výmere 3193 m² - orná pôda, pozemok reg. C č. parc. XXX/XX o výmere 134 m² - zast. plochy a nádvoria, parcela reg. E parc. č. XXX o výmere 114 m² - orná pôda zapísaná na LV č. XXX, k.ú. T., všetko v hodnote 60 500 eur, (ďalej aj „novostavba a pozemky“)

c) hnuťelné veci bližšie špecifikované vo výroku tohto rozsudku všetky veci v hodnote 119.630 eura.

2/ z vecí patriacich do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu do výlučného vlastníctva žalobkyne prikázal X- izbový byt v hodnote 52 500 eur a konkrétne určené hnuťelné veci (špecifikované vo výroku tohto rozsudku) v hodnote 54.780 eur.

3/ z vecí patriacich do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu do výlučného vlastníctva žalovaného prikázal novostavbu rodinného domu v hodnote 60 500 eur a hnuťelné veci bližšie špecifikované vo výroku tohto rozsudku v hodnote 64.850 eur.

4/ Žalobkyni uložil povinnosť vydať žalovanému náhradu za osobný vklad žalovaného do majetku žalobkyne vo výške 2266,54 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

5/ Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2.1. V odôvodnení vyhodnotil odvolacie námietky žalovaného tak, že pokiaľ ide o spôsob vzájomného finančného vypořádania strán je potrebné zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie. Po ustálení predmetu bezpodielového spoluvlastníctva odvolacím súdom zostala sporná iba otázka, komu prikázať tú ktorú nehnuteľnosť, keď žalovaný mal záujem len o prikázanie X- izbového bytu do výlučného vlastníctva, nie o novostavbu s pozemkami. K rozhodnutiu o prikázaní nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva sporových strán, keď žalobkyni bol prikázaný do výlučného vlastníctva X- izbový byt a žalovanému novostavba s pozemkami, odvolací súd viedli tieto úvahy: „Bolo jednoznačne zistené, že v byte býva žalobkyňa spolu so svojimi deťmi. Rodinný dom obýva žalovaný. Žalobkyňa v byte býva dlhý čas a ako to vyplýva z rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 8C/77/2011-135 zo dňa 4.10.2012, ktorý sa stal právoplatným dňa 21.1.2014, žalovaný bol z užívania tohto bytu vylúčený. Prvoinštančný súd žalovaného vylúčil z užívania bytu s poukazom na skutočnosť, že v minulosti voči nemu bolo vedené priestupkové konanie v rámci ktorého bol žalovaný priestupkovo riešený uložením pokuty vo výške 16 eur. Dňa 7.9.2009 v spoločnom byte napadol žalobkyňu, čím jej spôsobil hematómy na zápästiach s dobou liečenia 7 dní. Rozsudok o vylúčení žalovaného z užívania bytu doposiaľ nebol zmenený, avšak od tohto času v byte ostala sama bývať žalobkyňa a maloleté deti. Žalovaný sa odsťahoval do novostavby rodinného domu, ktorú nehnuteľnosť doposiaľ sám užíva. Strany sporu využitie oboch nehnuteľností zrealizovali konkludentne po rozvoze manželstva a od tejto doby nedošlo k zámene medzi nimi pri užívaní nehnuteľností patriacich do predmetu BSM. S poukazom na dlhotrvajúci charakter takéhoto užívania nehnuteľností stranami sporu, ktoré užívanie obsahuje nielen reálne bývanie a uspokojovanie práva na obydlie a potrieb bývania strán sporu a ich t.č. už plnoletých detí žijúcich s matkou, ale aj údržbu a aj zveľaďovanie užíwanej veci, nie je rozumný dôvod, aby tento stav vytvorený stranami sporu bol zmenený a aby strany sa v užívaní nehnuteľností a aj prikázaní do výlučného vlastníctva vymenili. Takéto užívanie nie je v záujme strán sporu, nie je to ani hospodárne a je potrebné prihliadnuť aj na okolnosť, že každá zo sporových strán si v tejto nehnuteľnosti vytvorila vlastné obydlie, v ktorom sa

zdržiava a v ktorom realizuje svoje osobné potreby bývania. Navrhovateľka nežije v byte sama, žije aj s deťmi pochádzajúcimi z manželstva, preto je potrebné zohľadniť aj uvedenú okolnosť. Na zachovaní aktuálneho stavu využitia nehnuteľností stranami sporu nemôže mať vplyv ani okolnosť, ktorú opäť nikto nenamietal, že o nadobudnutie bytu sa zapríčinil žalovaný, keď byt získal ešte pred uzavretím manželstva, kde z vlastného uhradil členský vklad, členský podiel v bytovom družstve. V minulosti však byt daroval žalobkyni a neskôr súd rozhodol, že byt patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Táto okolnosť odôvodňuje pri vyporiadaní BSM prihladať pri prikázaní bytu na uspokojenie potrieb strán sporu, detí pochádzajúcich z manželstva, starostlivosť o túto (aj ďalšiu) nehnuteľnosť, jej hospodárne využitie. Skutočnosť, že žalovaný mal v minulosti väčšie zásluhy a zásadný podiel pri jej obstaraní, keď na to vynaložil vlastné finančné prostriedky, sa premietne v zohľadnení vnesenia vlastných prostriedkov do BSM. Táto suma bude v celom rozsahu z predmetu BSM v prospech žalovaného odrátaná, aj keď takáto alternatíva pri tom, že byt tvorí predmet BSM by bez zohľadnenia jeho osobnej angažovanosti pri nadobúdaní bytu a práv k bytu, zohľadňovaná nebola. Je však v záujme spravodlivosti a dobrých mravov na túto okolnosť prihliadnuť, nie však pri prikázaní do vlastníctva žalovaného, ale pri zohľadnení jeho vlastných finančných prostriedkov vnesených do BSM. Pri úvahe o ďalšom užívaní a prikázaní novostavby rodinného domu do výlučného vlastníctva žalovaného odvolací súd zohľadnil nielen to, že žalovaný sa podstatnou mierou zapríčinil na výstavbe nehnuteľnosti, ale aj to, že má možnosti a schopnosti túto nehnuteľnosť náležite udržiavať, hospodáriť na nej a využívať pre svoju potrebu. Preto ponechal nehnuteľnosti patriace do BSM strán sporu podľa § 150 OZ tomu z bývalých manželov, ktorý v nej od rozvodu uspokojuje svoje potreby bývania a potreby bývania spoločných detí, ktoré majú právo zdieľať domácnosť so svojim rodičom do osamostatnenia sa.“

2.2. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie nepostupoval pri určovaní miery podielu strán sporu na spoločnom majetku správne. Základným princípom pri vysporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov je princíp parity, kde podiely oboch manželov sú v zásade rovnaké. K disparite je možné pristúpiť len výnimočne v záujme spravodlivosti a dobrých mravov a s poukazom na potreby maloletých detí, na zohľadnenie zásluh na udržaní spoločného majetku a na obstarávaní spoločnej domácnosti a ďalšie relevantné okolnosti, ktoré je potrebné posúdiť. Z obsahu spisu však žiadne také okolnosti nevypĺyvali, ktoré by odôvodňovali odchýliť sa od základného princípu parity. Súd prvej inštancie zohľadnil v prejednávanej veci vylúčenie žalovaného z užívania bytu pri aplikácii disparity, avšak žalovaný sa nedopustil žiadneho takého konania, ktoré sa vo významnej miere nepriaznivo prejavilo v majetkovej sfére bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo v starostlivosti o rodinu. Príčiny rozvratu manželstva nie sú pri ustaľovaní zmeny parity významné. Významné by boli len také okolnosti, ktoré by sa nepriaznivo prejavili v hospodárení so spoločným majetkom. Takéto okolnosti zistené neboli, a preto k disparite odvolací súd neprihliadol. Samotná okolnosť, že až doposiaľ je žalovaný vylúčený z užívania bytu, je natoľko významnou okolnosťou obmedzujúcou doposiaľ jeho vlastnícke právo, ktorá ho vo vzťahu k žalobkyni znevýhodňuje a navyiac, nezohľadňuje jeho zásluhu pri nadobúdaní tohto bytu pred uzavretím manželstva. Akékoľvek ďalšie úvahy o disparite v súvislosti s užívaním bytu sú nedôvodné a nemajú základ vo vykonanom dokazovaní a v správnom právnom posúdení veci. Odvolací súd preto podľa § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, keď nariadil žalobkyni vyplatiť žalobcovi sumu 2 266,54 € na vyrovnanie vzájomne rovnakých podielov (52 513,46 €) pri zohľadnení vnesených finančných prostriedkov žalobcom (14 603,08 €).

2.3. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 2 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP založeného na argumentácii, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a súčasne, že táto otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

3.1. K dovolacím dôvodom nesprávneho právneho posúdenia v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, c/ CSP uviedol, že súdy (okresný i odvolací) vec nesprávne právne posúdili, keď novostavbu s pozemkami prikázali žalovanému a žalobkyni prikázali 3- izbový byt. Žalovaný sa významnou mierou zaslúžil o nadobudnutie bytu a preto v spore požadoval, aby bol byt prikázaný do jeho výlučného vlastníctva a novostavba s pozemkami bola prikázaná do výlučného vlastníctva žalobkyni. Odvolací súd nesprávne

aplikoval § 150 Občianskeho zákonníka, keď prihliadal na dlhodobý stav užívania nehnuteľností a nezohľadnil, že tento stav nebol slobodný a dobrovoľný, bol nútený, lebo žalovaný rešpektoval rozsudok súdu, ktorý ho vylučoval z užívania bytu a tak hľadal alternatívu svojho bývania v rozostavanom dome (novostavbe) vo T.. Za tejto situácie by užívanie nehnuteľnosti a aj hospodárenie s ňou nemalo byť zohľadnené pri rozhodovaní súdu o tom, komu bude sporná nehnuteľnosť prikázania. Odvolací súd sa dostatočne nevysporiadal s otázkou starostlivosti o maloleté deti a ich bývania, keď síce vzal na vedomie, že spoločné deti už nie sú maloleté, avšak neskúmal situáciu ich bývania v čase rozhodovania súdu inak by zistil, že jedná z dcér sa mala vydať (2. mája 2020) a žije s manželom v Košiciach. Jediným princípom v zmysle § 150 Občianskeho zákonníka bolo podľa dovolateľa to, ako a kto sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Vďaka žalovanému majú strany sporu spoločný byt a vďaka jeho finančným prostriedkom sa predmetný byt snažil udržiavať. Dovolateľ napokon uzatvára, že na základe tejto argumentácie sa domnieva, že odvolací súd na skutkový stav nesprávne aplikoval § 150 Občianskeho zákonníka. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec tomuto súdu vrátil na ďalšie konanie a zároveň mu priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalovaný nepoukázal na žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu, od ktorého by sa mal odvolací súd odkloniť ako od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, v dovolaní necitoval ani právnu otázku, ktorá by bola dovolacím súdom riešená rozdielne a nepoukázal ani na žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu. Navrhla dovolanie žalovaného ako nepripustné odmietnuť.

5. Žalovaný v následnej reakcii písomným vyjadrením z 1. septembra 2020 spochybnil správnosť majetkového vyrovnania v rozhodnutí odvolacieho súdu tvrdiac, že tento sa mal odkloniť od rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 22 Cdo 820/2003 z 23. septembra 2003. V súvislosti s významom disparity a prikázaním vecí jednému z manželov citoval z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III. ÚS 343/2014.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že tato nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

8.1. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

8.2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých

môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

8.3. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

8.4. V dôsledku spomenutej viazanosti (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasívnosť dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

8.5. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

13. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

14. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie prípúšťa.

15. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Dovolací súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétného stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

16. Identicky to platí i pre právnu otázku podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, s tým rozdielom, že tu sa je potrebné zamerať na tvrdenú rozdielnosť rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

17. V preskúmvanej veci dovolateľ v dovolaní síce uviedol, že uplatňuje dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 432 ods. 1 CSP, ktorý postavil na konštatovaní, že odvolací súd nesprávne aplikoval § 150 Občianskeho zákonníka, lebo mal zohľadniť pričinenie sa žalovaného o nadobudnutie bytu, jeho udržiavanie z finančných prostriedkov žalovaného, nemožnosť v ňom bývať v dôsledku súdneho nariadenia i toho, že jedná z dcér už v byte nebývala. Predovšetkým ide o také skutočnosti a skutkové zistenia, ktoré odvolací súd pri rozhodovaní (aplikácii príslušnej právnej normy) nie len vzal na zreteľ, ale ich patrične zohľadnil a právne vyhodnotil s prihliadnutím na všetky ďalšie dôležité okolnosti prípadu odrážajúce najmä záujmy všetkých zúčastnených, sociálne aspekty veci, mapujúc ich dlhodobé i aktuálne správanie sa, potreby žalobkyne, žalovaného i ich najprv maloletých a neskôr už plnoletých dcér, o čom svedčí tá časť jeho odôvodnenia rozsudku, ktorú dovolací súd výslovne cituje v bode 2.1. toho rozhodnutia a preto z hľadiska transparentnosti, adresnosti a cielenosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd upúšťa od jeho (opakovanej) citácie na tomto mieste. Pokiaľ možno odôvodnenie písomného obsahu rozsudku odvolacieho súdu vnímať ako fakt, potom realite toho

prípade nezodpovedajú tvrdenia dovolateľa, že odvolací súd nezohľadníť pričinenie sa žalovaného o nadobudnutie bytu, jeho udržiavanie z finančných prostriedkov žalovaného, nezohľadnenie nemožnosti v ňom bývať v dôsledku súdneho nariadenia. Na rozdiel od konajúcich súdov dovolateľom prezentované právne posúdenie veci vychádza zo selektívneho pohľadu, zohľadňujúceho okolnosti len na strane dovolateľa. Svojou formuláciou a demonštratívnym výpočtom hľadísk, ku ktorým sa má pri vyporiadaní prihliadať, ustanovenie § 150 Občianskeho zákonníka umožňuje podľa okolností konkrétneho prípadu zohľadniť rôzne skutočnosti na oboch stranách, ktoré môžu ovplyvniť spôsob vyporiadania, aj keď nie sú v zákone výslovne uvedené. Súdna prax (napr. 3 Cdo 88/2010) za relevantné nepovažuje len výrazné pričinenie sa jedného z manželov na obstaranie a udržiavanie majetku, ale rovnocennou je aj činnosť druhého manžela, ktorú vynaložil pri starostlivosti o deti a obstaranie spoločnej domácnosti. K námietke, že jedna z dospelých dcér v čase rozhodovania odvolacieho súdu v predmetnom byte nebývala, dovolateľ neuvádza, kedy táto okolnosť nastala a preto nemožno zistiť, či ju (ne)mohol žalovaný uplatniť už v odvolaní, čo neučinil. Odvolací súd dokazovanie nevykonával a pri rozhodovaní vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie. Dovoláním formulovaným v zmysle § 421 CSP sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Napokon ak dcéra mala opustiť byt vydajom 2. mája 2020, ide o okolnosť, ktorá nastala po rozhodnutí odvolacieho súdu (28. januára 2020) a preto na túto už nebolo možné prihliadať.

18. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. I. ÚS 51/2020, III. ÚS 387/2021) v prípade posudzovania prípustnosti dovolania je dovolací súd viazaný vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolateľ pri namietanom nesprávnom právnom posúdení veci (podľa neho nesprávnej aplikácii § 150 Občianskeho zákonníka) nezadefinoval, nekonkretizoval právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, v nadväznosti na to (logicky) ani nemohol uviesť v čom nesprávnosť riešenia takej otázky odvolacím súdom podľa jeho názoru spočíva a ako mala byť táto otázka správne vyriešená, ani nešpecifikoval konkrétnymi judikátmi, stanoviskami či rozhodnutiami ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (porov. R 71/2018), od ktorej sa mal podľa jej názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť, ako ani tvrdenú rozdielnosť rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ale iba prebral svoju odvolaciu argumentáciu a v nej obsiahnutý vlastný pohľad, z ktorého vyplýva, že ak by odvolací súd vyšiel z okolností, ktoré on považuje za rozhodné, dospel by k odlišnému právnomu posúdeniu veci, a to že by mu prikázal do výlučného vlastníctva predmetný byt. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací pristupoval k riešeniu prípadu (sporu), významovo nezodpovedá kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP. Dovolací súd tak nemal možnosť ani posúdiť splnenie osobitných podmienok prípustnosti dovolania vyplývajúcich z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP, a to, či ide o právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa odvolací súd pri jej riešení odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. či ide o právnu otázku s rozdielnou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Dovolanie podané dovolateľom pre nesprávne právne posúdenie veci preto v danom prípade nezodpovedá požiadavkám z hľadiska vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP v spojení s ustanovením § 421 ods. 1 CSP, čo je dôvodom pre odmietnutie dovolania.

19. Na dovolateľom uplatnený ďalší (rozširujúci) dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v jeho vyjadrení z 1. septembra 2020, ktorým spochybnil správnosť majetkového vyrovňania v rozhodnutí odvolacieho súdu vychádzajúceho zo zásady parity (rovnosti podielov) a odkláňajúceho sa od rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky i Ústavného súdu Slovenskej republiky, dovolací súd nemohol prihliadať, lebo rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP). Rozhodnutia cudzozemských najvyšších súdov nereprezentujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v zmysle judikátu R 71/2018.

20. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 (§ 447

CSP).

21. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. f/ CSP.

22. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.